

Прохар Н. В.

к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО НАЦІОНАЛЬНОГО П(С)БО

Основним призначенням фінансової звітності є використання для прийняття управлінських рішень, оскільки саме звітність надає повну, правдиву та неупереджену інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства. В умовах реформування вітчизняної системи бухгалтерського обліку з метою її орієнтації на Міжнародні стандарти фінансової звітності й прийняття Податкового кодексу України значно звужується управлінська орієнтація фінансової звітності, однак розширюється її фіскальна спрямованість.

Метою дослідження є узагальнення особливостей та дискусійних аспектів складання фінансової звітності у складі Балансу (Звіту про фінансовий стан), Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), Звіту про рух грошових коштів та Звіту про власний капітал.

З прийняттям Національного П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. № 73 [1] реформовано формати фінансової звітності підприємств України. Особливостями нових форм звітності, що повинні складатися підприємствами, починаючи з I кварталу 2013 року, є наступні:

- скорочення кількості розділів (актив балансу – з чотирьох до трьох, пасив балансу – з п'яти до чотирьох);
- вилучення розділів Звіту про фінансові результати, що містять інформацію про податкові різниці та узгодження облікового й податкового прибутку (збитку);
- включення до Звіту про фінансові результати розділу «Сукупний дохід»;
- введення альтернативи вибору щодо складання Звіт про рух грошових коштів за прямим або непрямим методом;

- заповнення окремих статей звітності на нетто-основі (інвестиційна нерухомість; довгострокові біологічні активи; дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги тощо);
- включення витрат майбутніх періодів до складу оборотних активів, доходів майбутніх періодів – до поточних зобов'язань, цільового фінансування – до довгострокових зобов'язань;
- розподіл забезпечень на довгострокові й поточні;
- скорочення окремих статей фінансової звітності з метою їх укрупнення (запаси, інші оборотні активи, інші поточні зобов'язання тощо);
- деталізація розрахунків з бюджетом та виокремлення заборгованості з податку на прибуток підприємства;
- вилучення статей доходів і витрат від надзвичайних подій
- наведення переліку додаткових статей фінансової звітності.

Схвальної оцінки потребує можливість вибору підприємством методу складання Звіту про рух грошових коштів та включення додаткових статей до звітності, що запозичене з міжнародної практики ведення обліку. Однак, нові форми фінансової звітності все ж не відрізняються мінімальним набором статей, як передбачено Міжнародними стандартами фінансової звітності. Формати фінансових звітів для підприємств України видозмінені не суттєво, але підходи до заповнення окремих статей звітності містять суттєві відмінності.

Спрощенню читання та розуміння фінансової звітності сприятиме наведення у Балансі (Звіті про фінансовий стан) інформації про інвестиційну нерухомість та довгострокові біологічні активи лише за справедливою (залишковою) вартістю, оскільки ці статті не є типовими для більшості підприємств. Однак, не коректним є укрупнення статті «Запаси» та включення до її складу виробничих запасів, МШП, незавершеного виробництва, готової продукції та товарів, оскільки склад запасів визначається особливостями діяльності виробничого, торговельного підприємства або підприємства, що надає послуги. Тому розрахунок коефіцієнтів оборотності та забезпеченості

конкретних видів запасів з метою проведення економічного аналізу буде можливим тільки при використанні додаткових аналітичних даних.

Вилучення окремих статей балансу («векселі одержані», «векселі видані» тощо) є цілком обґрунтованим через недостатню розвиненість фондового ринку та незначну частку підприємств, що складають консолідовану звітність.

Назва статті активу балансу «гроші та їх еквіваленти» є некоректною, оскільки слово «гроші» є розмовним, а законодавча база України розкриває тільки сутність терміну «грошові кошти».

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за аналогією до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) починається зі статті «чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)», що є цілком обґрунтованим з позицій спрощення читання фінансової звітності та її неперобтяження «податковою інформацією». Розділ II «Сукупний дохід» Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) містить інформацію тільки про окремі види доходів підприємства, що не відповідає його назві.

У Звіті про власний капітал підприємства інформація про інший сукупний дохід за звітний період повинна наводитися окремим рядком та передбачає коригування залишків власного капіталу на початок року. Тому не зрозуміло, як будуть пов'язані суми сукупних доходів із форми № 2 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), що є доходами та форми № 4 Звіт про власний капітал, що є зміною додаткового капіталу підприємства.

Вилучення інформації про рух коштів від надзвичайних подій зі Звіту про рух грошових коштів призведе до необхідності включення сум за такими операціями до існуючих статей звітності, що буде некоректним.

Таким чином, затверджені формати фінансових звітів для підприємств України є більш спрощеними, що відповідає МСФЗ, однак заповнення окремих статей звітності потребує роз'яснення та уточнення.

Література

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 // www.nau.kiev.ua.